

Personalet ved Olsker Centralskole
v/Anne-Mari Johnsen
Krogen 7, Tejn
3770 Allinge

anne-mari.johnsen@skolekom.dk
johnsen@bnet.dk

Dato: 27. november 2003

Kontor: 1.k.kt.

J.nr.: 2003-2070/400-2

Sagsbeh.: hbr/lbe

Fil-navn: hbr/kon/olskercentralskole

I brev af 13. oktober 2003 har De på vegne af personalet på Olsker Centralskole klaget over statsamtmanden på Bornholms udtalelse af 10. oktober 2003 om lovligheden af Bornholms Regionsråds beslutning af 28. august 2003 om den fremtidige skolestruktur på Bornholm.

Ved brev af 24. oktober 2003 videresendte Folketingets Ombudsmand endvidere en klage af 13. oktober 2003 fra Svend Aage Ipsen over statsamtmanden for Bornholms udtalelse af 10. oktober 2003. Indenrigs- og Sundhedsministeriet har fundet det mest hensigtsmæssigt at inddrage klagen fra Svend Aage Ipsen i behandlingen af Deres sag.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har nu afsluttet behandlingen af sagen.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har ikke fundet grundlag for at antage, at Bornholms Regionsråd på mødet den 28. august 2003 traf beslutning på et uforsvarligt grundlag, eller at medlemmerne ikke havde rimelig tid til at forberede deres stillingtagen og stemmeafgivning i sagen.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har desuden ikke fundet grundlag for at antage, at det indebar en tilsidesættelse af lovgivningen, at økonomiudvalget på mødet den 27. august 2003 vedtog en indstilling, der afviger fra den indstilling, som børne- og skoleudvalget vedtog på mødet den 20. august 2003, uden at sagen på ny blev behandlet i børne- og skoleudvalget.

Her følger en gennemgang af sagens baggrund og en nærmere redegørelse for Indenrigs- og Sundhedsministeriets opfattelse.

Sagens baggrund:

Bornholms Regionsråd vedtog på et møde den 20. februar 2003 at igangsætte en debat om den fremtidige skolestruktur på Bornholm med henblik på ikrafttræden af den nye skolestruktur med virkning fra 1. august 2004.

Et flertal i børne- og skoleudvalget vedtog på et møde den 4. august 2003 en indstilling vedrørende skolestrukturen på 15 punkter, hvoraf der bl.a. fremgår følgende:

"6. Sammenlægning af skoler

Nedenstående skoler indgår i en fremtidig sammenlægning af skoler:

Pedersker Skole og Aaker Skole sammenlægges.

Alle elever fra Pedersker Skole flyttes til Aaker Skole.

Børnehaven i Pedersker fortsætter.

Allinge-Sandvig Borgerskole og Olsker Centralskole sammenlægges.

Eleverne fra Allinge-Sandvig Borgerskoles 0.-6. klasse flyttes til Olsker Centralskole, eleverne fra Allinge-Sandvig Borgerskole 7.-9. klasse flyttes til Klemensker Skole."

Børne- og skoleudvalget behandlede på ny sagen om den fremtidige skolestruktur på et møde den 20. august 2003, hvor udvalget fastholdt beslutningen truffet på mødet den 4. august 2003. Børne- og skoleudvalget præciserede i den forbindelse, at der ved sammenlægning af to skoler i princippet er tale om nedlæggelse af begge skoler og etablering af en ny skole på én af de to nedlagte skolers matrikler.

Den 22. august 2003 udsendte Bornholms Regionskommune en dagsorden for Bornholms Regionsråds møde den 28. august 2003 kl. 18, hvoraf det fremgår, at spørgsmålet om skolestrukturen skulle behandles som dagsordenens punkt 1. Under dagsordenspunktet er børne- og skoleudvalgets indstilling af 4. august 2003 og 20. august 2003 refereret. Der blev med dagsordenen udsendt en række bilag til brug for regionsrådets behandling af sagen. Det fremgår endvidere af dagsordenen, at økonomiudvalget ville behandle sagen på et møde den 27. august 2003, og at økonomiudvalgets indstilling i sagen ville blive udsendt på mail til regionsrådets medlemmer den 27. august 2003.

Økonomiudvalget behandlede på mødet den 27. august 2003 sagen på baggrund af børne- og skoleudvalgets indstilling. Et flertal i økonomiudvalget vedtog en indstilling, hvoraf der fremgår følgende:

"Sammenlægning af skoler:

Nedenstående skoler indgår i en fremtidig sammenlægning af skoler:

- Pedersker Skole og Aaker Skole sammenlægges.
- Olsker Centralskole og Allinge-Sandvig Borgerskole sammenlægges.
- Nyker Skole og Hasle Borgerskole sammenlægges.

Ved en sammenlægning af to skoler forstås, at de to skoler nedlægges, og at der etableres en ny skole omfattende begge de tidligere skolers elever.

- Den sammenlagte Pedersker & Aaker skole placeres i nuværende Aaker skoles lokaler, og omfatter nuværende Pederskers & Aakers skoles distrikter.
- Den sammenlagte Olsker Centralskole & Allinge-Sandvig Borgerskole placeres i nuværende Allinge-Sandvig Borgerskoles lokaler, og omfatter nuværende Olsker Centralskoles & Allinge-Sandvig Borgerskoles distrikter.

- Den sammenlagte Nyker skole & Hasle Borgerskole placeres i nuværende Hasle Borgerskoles lokaler, og omfatter nuværende Nykers skoles & Hasle Borgerskoles distrikter.

I øvrigt:

Der arbejdes videre med de øvrige elementer i Børne- og Skoleudvalgets indstilling af 4. august 2003."

Det fremgår af sagen, at regionsrådets medlemmer den 27. august 2003 om formiddagen modtog økonomiudvalgets indstilling samt en række supplerende bilag til brug for regionsrådets behandling af sagen.

Af beslutningsprotokollen for Bornholms Regionsråds møde den 28. august 2003 fremgår bl.a. følgende:

"Venstre foreslår, at pkt. nr. 1 tages af dagsordenen med begrundelse, at sagen ikke ligger fuldt oplyst hverken økonomisk eller pædagogisk. Forslaget blev forkastet med 18 stemmer imod (Liste A, I, F og Jacob Kjølner) og 9 stemmer for (Liste V, Q og Peter Lundby Hansen)."

Det fremgår endvidere af beslutningsprotokollen for regionsrådets møde den 28. august 2003, at et flertal i Bornholms Regionsråd vedtog økonomiudvalgets indstilling i sagen.

I brev af 4. september 2003 klagede De på vegne af personalet på Olsker Centralskole til statsamtmanden på Bornholm over Bornholms Regionsråds behandling af sagen vedrørende skolestrukturen på Bornholm. De anmodede i den forbindelse statsamtmanden på Bornholm om at tage stilling til, om det fornødne materiale til regionsrådets behandling af sagen har foreligget i overensstemmelse med bestemmelsen i § 3, stk. 3, i regionsrådets forretningsorden, og om der i overensstemmelse med bestemmelsen i § 4, stk. 2, i Bornholms Regionskommunes styrelsesvedtægt har været indhentet de fornødne udvalgsberetninger.

I brev af 8. september 2003 anmodede statsamtmanden på Bornholm på baggrund af Deres klage Bornholms Regionsråd om en udtalelse.

Et flertal i Bornholms Regionsråd vedtog på et møde den 18. september 2003 en udtalelse, som blev sendt til statsamtmanden ved brev af 22. september 2003. Af udtalelsen fremgår bl.a. følgende:

"Den 22. august 2003 udsendtes dagsordenen til regionsrådsmødet den 28. august 2003, hvor skolestrukturen er den første sag. Af dagsordenen fremgår, at der er følgende bilag:

- Notat af 15. august 2003 fra Helge Clausen om sammenlægning af skoler.
- Fagsekretariatet for Børne- og Skoleområdet beregninger og vurderinger af skolestrukturen med bilag, som tidligere udleveret til regionsrådsmedlemmerne.

Det fremgår ikke af dagsordenen, men med dagsordenen fulgte tillige følgende bilag vedrørende skolestruktursagen:

- Fagsekretariatet for Børne- og Skoleområdet foreløbige notat på 13 sider på baggrund af udvalgets indstilling af 4. august 2003.
- Lokalesituationen efter indstilling BSU-møde den 4. august 2003.
- Sammenligning af indstilling BSU-møde den 4. august 2003 og nuværende struktur.

- Sammenfatning af resultaterne for elev- og klassetal – Indstilling BSU-møde 4. august 2003 – med central indskrivning.
- Forudsætningsark – Børne og Skoleudvalgets indstilling af 4. august 2003.

[...]

Økonomiudvalget holdt den 27. august 2003 møde om skolestruktursagen [...]. På mødet fik medlemmerne udleveret følgende:

- Sammenfatning af elev- og klassetal Økonomiudvalgets indstilling - ekstraordinært møde 27. august 2003.
- Lokalesituationen efter Økonomiudvalgets indstilling 27. august 2003.
- Sammenligning udgifter til undervisning.
- Notat af 26. august 2003 angående økonomiske forhold vedrørende elevtransport ved nedlæggelse af Olsker Centralskole, Nyker Skole og Pedersker Skole.
- Udgifter til eksterne lejemål.

Følgende bilag:

- Sammenligning udgifter til undervisning.
- Notat af 26. august 2003 angående økonomiske forhold vedrørende elevtransport ved nedlæggelse af Olsker Centralskole, Nyker Skole og Pedersker Skole.
- Udgifter til eksterne lejemål

blev samme dag sammen med udskrift af økonomiudvalgsprotokollen udleveret til de øvrige regionsrådsmedlemmer [...].

[...]

Som det fremgår, angår beslutningen nedlæggelser og sammenlægning af skoler, og disse spørgsmål har for samtlige skolers vedkommende været behandlet af Børne- og Skoleudvalget henholdsvis den 4. og 20. august 2003, ligesom økonomiudvalget den 27. august 2003 har behandlet samtlige nedlæggelser og sammenlægninger.

Det er derfor rådets opfattelse, at de nødvendige erklæringer er indhentet fra udvalget, jf. styrelsesvedtægten.

Rådet kan konstatere, at ikke alt materiale nemlig følgende bilag:

- Sammenligning udgifter til undervisning.
- Notat af 26. august 2003 angående økonomiske forhold vedrørende elevtransport ved nedlæggelse af Olsker Centralskole, Nyker Skole og Pedersker Skole.
- Udgifter til eksterne lejemål

samt økonomiudvalgets indstilling af 27. august 2003 har været til stede i 3 dage før mødet.

Det er almindeligt antaget, at forretningsordenens tidsbestemmelse kan fraviges, såfremt mødedeltagerne er enige herom, og det er rådets opfattelse, at uden noget medlems anfægtelse af tidsoverskridelsen på mødet kan betragtes som en accept af overskridelsen.

Med hensyn til Venstres forkastede forslag om at sagen blev taget af dagsordenen, er det rådets vurdering, at sagen var forsvarligt oplyst til at træffe en afgørelse om iværksættelse af høringsproceduren, jf. bl.a. bekendtgørelse nr. 615 af 19. juli 1993 om nedlæggelse af skoler."

Venstres gruppe i Bornholms Regionsråd vedtog – med undtagelse af ét medlem – følgende mindretalsudtalelse:

"Den 26. august, 2 dage før regionsrådsmødet d. 28. august, offentliggøres et forlig indgået mellem liste I og liste A. Forliget indeholder bl.a. en sammenlægning af Pedersker Skole og Åker Skole, Olsker Centralskole og Allinge-Sandvig Borgerskole, Nyker Skole og Hasle Borger-skole. Den sammenlagte Pedersker og Åker Skole placeres i nuværende Åker Skoles lokaler. Den sammenlagte Olsker Centralskole og Allinge-Sandvig Borgerskole placeres i Allinge-Sandvig Borgerskoles lokaler. Den sammenlagte Nyker Skole og Hasle Borgerskole placeres i nuværende Hasle Borgerskoles lokaler.

Forliget indebærer også, at Allinge-Sandvig Borgerskole fra 2004, fortsat skal være en skole med elever fra 0.-9. klasse. Dette har ikke tidligere været foreslået af liste I eller liste A. [...].

Det er Venstre regionsrådsgruppes opfattelse, at der derfor er tale om et nyt forslag, og at dette med henvisning til kapitel II, § 4, stk. 2, i Regionskommunens styrelsesvedtægt, skulle have været behandlet i Børne- og Skoleudvalget inden Regionsrådet kunne træffe beslutning. [...]. At der er tale om et nyt forslag underbygges af afholdelse af ekstraordinært økonomiudvalgsmøde den 27. august. Behandlingen af indstillingen til punktet skete imidlertid ikke i samarbejde med Børne- og skoleudvalget som forudsat i styrelseslovens § 21 og styrelsesvedtægtens § 15, stk. 4. [...].

Det er ligeledes Venstre regionsrådsgruppes opfattelse, at tidsfrister og procedurer for sagsbe-handling i Regionsrådet i henhold til Regionskommunens forretningsorden § 3, stk. 3, ikke er overholdt. [...]"

I brev af 21. september 2003 til statsamtmanden på Bornholm meddelte regionsråds-medlem Annelise Molin, at hun på regionsrådets møde den 18. september 2003 havde anført, at udtalelsen til statsamtmanden ikke kunne fremsendes i den foreliggende form, idet der ikke i regionsrådet på mødet den 28. august 2003 havde været enighed om at fravige tidsfristen i § 3, stk. 3, i forretningsordenen for Bornholms Regionsråd.

I brev af 3. oktober 2003 til statsamtmanden på Bornholms anførte De på baggrund af Regionsrådets udtalelse bl.a., at økonomiudvalget på mødet den 27. august 2003 ændrede børne- og skoleudvalgets indstilling, uden at børne- og skoleudvalget fik mulighed for at tage stilling til ændringen, og at der derfor ikke forelå de fornødne ud-valgserklæringer i forbindelse med regionsrådets behandling af sagen. De anmodede endvidere statsamtmanden på Bornholm om i henhold til § 61, stk. 1, i lov om kommu-nerne styrelse at annullere Bornholms Regionsråds beslutning af 28. august 2003.

Det fremgår af sagen, at Bornholms Regionkommune den 9. oktober 2003 telefonisk oplyste over for Statsamtet Bornholm, at regionsrådsmedlemmerne den 27. august 2003 modtog det samme materiale, som forelå til økonomiudvalgets behandling af sa-gen. Det fremgår endvidere af sagen, at der – ud over økonomiudvalgets indstilling i sagen – er tale om 5 dokumenter på i alt 16 sider.

I brev af 10. oktober 2003 fremkom statsamtmanden på Bornholm med en udtalelse. Af udtalelsen fremgår bl.a. følgende:

"Det kommunale Tilsyn har efter at have undersøgt de rejste spørgsmål besluttet ikke at foretage videre, da der efter Tilsynets vurdering ikke er grundlag for at sætte Regionsrå-dets beslutning ud af kraft, jf. § 61, stk. 1, i den kommunale styrelseslov.

Tilsynets afgørelse er hovedsageligt begrundet i, at det ligger uden for Tilsynets kompetence at tage stilling til de rejste spørgsmål.

Tilsynet med Bornholms Regionskommune føres på vegne af Indenrigs- og Sundhedsministeren. Denne afgørelse kan således indbringes for ministeren.

Tilsynets kompetence

Det tilsyn, som Tilsynet udøver over kommunerne, er et retligt tilsyn. Tilsynet omfatter kun spørgsmål om, hvorvidt der er sket en tilsidesættelse af lovgivningen, herunder offentligretlige retsgrundsætninger, jf. § 61 i lov om kommunernes styrelse. Det er desuden en betingelse for anvendelse af sanktionerne i § 61 (f.eks. annullation af en afgørelse), at der foreligger den fornødne klarhed – dvs. at der ikke må være rimelig tvivl om, at lovgivningen er tilsidesat.

Tilsynet kan derimod ikke tage stilling til, om kommunernes dispositioner er rimelige eller hensigtsmæssige, eller til spørgsmål vedrørende skønsudøvelse, så længe skønnet udøves inden for de rammer, der er fastsat i lovgivningen.

Det kommunale tilsyn omfatter ikke internt fastsatte regler om kommunernes styrelsesforhold. Det falder således uden for tilsynets opgave at påse, om den kommunale administration og udvalgene overholder de af kommunalbestyrelsen fastsatte bestemmelser for administrationens eller udvalgenes virksomhed. Det er kommunalbestyrelsen, der må påse, om interne forskrifter overholdes, herunder om beslutninger truffet i udvalg og administration holder sig inden for rammerne af en delegation. Heller ikke kommunalbestyrelsens overholdelse af forretningsordenen påses af tilsynsmyndigheden, så længe der ikke sker overtrædelse af styrelsesloven eller kommunalretlige grundsætninger.

Tilsynets overvejelser

Det kommunale Tilsyn har således ikke kompetence til at påse, om Regionsrådet har overholdt sin egen forretningsorden eller styrelsesvedtægt – idet disse er internt fastsatte regler om kommunens styrelse.

Efter styrelseslovens § 8, stk. 4 (og normalforretningsordenens § 3, stk. 3) skal borgmesteren imidlertid sørge for, at det fornødne materiale til bedømmelse af de sager, der er optaget på dagsordenen, **så vidt muligt** er tilgængeligt for medlemmerne mindst 3 hverdage inden mødet (medmindre det forinden er tilsendt medlemmerne).

Som det fremgår af teksten, er der ikke tale om en bestemmelse, som giver tilsynsmyndigheden adgang til annullation – idet det formentlig vil være udelukket at tale om en klar overtrædelse af denne vagt formulerede bestemmelse.

Det kan hertil **vejledende** til spørgsmålet om forretningsordenens regel om, at nødvendigt materiale skal være udleveret mindst 3 dage før mødet, oplyses, at denne frist kan fraviges af en **enig kommunalbestyrelse**. Det er således op til medlemmerne af rejse dette spørgsmål, og hvis der herefter ikke er enighed om, at fristen kan fraviges, kan sagen kun behandles, hvis det er åbenbart, at der umiddelbart kan tages stilling til den pågældende sag, eller hvis sagen ikke tåler opsættelse. Da der efter det oplyste ikke var medlemmer på Regionsrådets møde, der stillede spørgsmålstejn ved, at der var modtaget materiale efter udløbet af den i forretningsor-

denen fastsatte frist, må det i stedet antages, at der på mødet forelå et **stiltiende samtykke** for så vidt angår dette spørgsmål.

I tillæg til § 8, stk. 4, i styrelsesloven, er det endvidere antaget at være almindelige kommunalretlige grundsætninger, dels at **en sag skal være således oplyst, at der foreligger et forsvarligt beslutningsgrundlag**, dels at det herefter fornødne materiale skal være **tilgængeligt forud for mødet, således at medlemmerne har en rimelig tid til at forberede deres stillingtagen**. Den omstændighed, at sagsmaterialet ikke forud for mødet har været tilgængeligt i den foreskrevne periode, er derfor ikke i sig selv tilstrækkelig til, at et medlem kan forlange, at sagen ikke undergives behandling og afstemning. Det må tillige kræves, at der er tale om akter eller oplysninger, der er **nødvendige eller relevante** for en stillingtagen til sagen.

Det er kommunalbestyrelsen, som inden for vide grænser afgør hvilke oplysninger der skal være til stede for, at der kan træffes beslutning i en sag. Hvis et medlem mener, at det foreliggende materiale er åbenbart utilstrækkeligt som beslutningsgrundlag, må medlemmet fremsætte forslag om, at der tilvejebringes nærmere angivne yderligere oplysninger, eller at sagen undergives (fornyet) udvalgsbehandling med henblik på at få belyst sagen.

Tilsynet har i den forbindelse konstateret, at dette netop skete på Regionsrådets møde den 28. august 2003 – idet et medlem foreslog, at punkt 1 blev taget af dagsordenen, fordi sagen ikke var fuldt oplyst og fordi der manglede en indstilling fra det faglige udvalg.

Dette forslag blev herefter ikke vedtaget af Regionsrådets flertal. Som følge af, at det tilkommer en kommunalbestyrelse indenfor vide rammer at afgøre, hvornår en sag er tilstrækkeligt belyst, skal der omvendt være tale om en meget voldsom fravigelse af det nævnte kommunalretlige princip for, at en tilsynsmyndighed skulle kunne annullere en afgørelse med henvisning hertil. Tilsynet har i den forbindelse konstateret, at der forud for Regionsrådsmødet forelå meget forskelligt materiale, som omhandler mange forskellige modeller for skolelukninger, herunder de skolelukninger, som indgik i økonomiudvalgets indstilling til rådet.

Efter den kommunale styrelseslov er det borgmesteren, der drager omsorg for, at sager, der kræver beslutning af kommunalbestyrelsen, forelægges denne med eventuelle erklæringer, jf. lovens § 31, stk. 2.

Det antages i den forbindelse, at selv om en sag ikke har været udvalgsbehandlet, er borgmesteren ikke afskåret fra at optage sagen på udkastet til dagsorden for et møde i kommunalbestyrelsen i tilfælde, hvor han skønner, at der kan træffes afgørelse på det foreliggende grundlag, eller at sagen er hastende samt i tilfælde, hvor han mener, at kommunalbestyrelsen bør have lejlighed til at tage stilling til, hvorledes den videre behandling skal foregå.

Der er således efter tilsynets opfattelse ikke noget krav i lovgivningen om, at en sag skal undergives (fornyet) udvalgsbehandling, fordi et økonomiudvalg efterfølgende har fraveget fagudvalgets oprindelige indstilling. Det vil også vedrørende dette spørgsmål være op til Regionsrådet at træffe afgørelse herom – hvilket også skete, da dette spørgsmål som nævnt ovenfor var medtaget i det forslag, der blev fremsat om at tage punkt 1 af dagsordenen.

Tilsynet har således ikke på det foreliggende grundlag fundet, at der for nogen af de rejste spørgsmål – for så vidt som de overhovedet ligger inden for Tilsynets kompetence – kunne konstateres klare overtrædelser af den kommunale styrelseslovgivning eller kommunalretlige grundsætninger. [...].”

I brev af 13. oktober 2003 klagede De på vegne af personalet på Olsker Centralskole til Indenrigs- og Sundhedsministeriet over statsamtmanden på Bornholms udtalelse af 10. oktober 2003. De anførte i den forbindelse bl.a., at statsamtmanden på Bornholm efter Deres opfattelse kan tage stilling til regionsrådets overholdelse af bestemmelser i de omhandlede bestemmelser i regionsrådets forretningsorden og regionskommunens styrelsesvedtægt, idet bestemmelserne er en gengivelse af regler i lov om kommunernes styrelse.

I brev af 21. oktober 2003 anmodede Indenrigs- og Sundhedsministeriet statsamtmanden for Bornholm om en udtalelse.

Ved brev af 24. oktober 2003 videresendte Folketingets Ombudsmand en klage af 13. oktober 2003 fra Svend Aage Ipsen over statsamtmanden for Bornholms udtalelse af 10. oktober 2003. Svend Aage Ipsen anførte i den forbindelse, at det er i strid med god forvaltningsskik, at Bornholms Regionsråd på baggrund af en indstilling fra økonomiudvalget, der forelå dagen inden regionsrådets møde, traf beslutning om at nedlægge to skoler, som efter børne- og skoleudvalgets indstilling ikke skulle nedlægges.

Ved brev af 29. oktober 2003 til Indenrigs- og Sundhedsministeriet sendte statsamtmanden for Bornholm sagens akter og henholdt sig i den forbindelse til udtalelsen af 10. oktober 2003. Statsamtmandens brev vedlægges i kopi til orientering.

I brev af 30. oktober 2003 til Indenrigs- og Sundhedsministeriet har Venstres regionsrådsgruppe fremsat en række bemærkninger til statsamtmanden på Bornholms udtalelse af 10. oktober 2003. Af brevet fremgår det bl.a., at det er Venstres regionsrådsgruppes opfattelse, at forslaget om at tage punktet vedrørende skolestrukturen af dagsordenen, som blev fremsat ved mødets begyndelse, var en klar tilkendegivelse af, at det nødvendige materiale ikke havde været tilgængeligt som foreskrevet i § 3, stk. 3, i forretningsordenen for Bornholms Regionsråd, og at fristen således ikke var fraveget af et enigt regionsråd. Venstres regionsrådsgruppe har på den baggrund endvidere anmodet om, at regionsrådets beslutning om skolestrukturen, som blev truffet på mødet den 28. august 2003, annulleres.

I e-mail af 18. november 2003 har De på vegne af personalet på Olsker Centralskole anmodet om, at Deres klage færdigbehandles inden den 27. november 2003, idet Bornholms Regionsråd den 27. november 2003 træffer endelig beslutning om skolestrukturen på Bornholm.

Indenrigs- og Sundhedsministeriets udtalelse:

1. Det følger af § 47, stk. 1, i lov om kommunernes styrelse (lovbekendtgørelse nr. 629 af 29. juni 2001 som senest ændret ved lov nr. 373 af 6. juni 2002), at tilsynet med Bornholms Kommune varetages af indenrigs- og sundhedsministeren.

Det fremgår bl.a. af bemærkningerne til lovens § 47, stk. 1 og stk. 3 (som ændret ved lov nr. 145 af 25. marts 2002), at indenrigs- og sundhedsministeren vil delegere udøvelsen af tilsynet til statsamtmanden for Bornholm, således at statsamtmanden varetager tilsynet på ministerens vegne.

Ved brev af 7. januar 2003 er udøvelsen af tilsynet med Bornholms Kommune blevet delegeret til statsamtmanden på Bornholm med virkning fra den 1. januar 2003.

Det tilsyn, som statsamtmanden for Bornholm udøver over for Bornholms Kommune, er et retligt tilsyn. Tilsynet omfatter kun spørgsmål om, hvorvidt der er sket en tilsidesættelse af den lovgivning, der særligt gælder for offentlige myndigheder, herunder offentligretlige retsgrundsætninger, jf. § 61 i lov om kommunernes styrelse (lovbekendtgørelse nr. 629 af 29. juni 2001).

Tilsynsmyndigheden kan herunder tage stilling til, om kommunens styrelsesvedtægt og kommunalbestyrelsens forretningsorden er i strid med lovgivningen. Tilsynsmyndigheden kan derimod ikke tage stilling til spørgsmål om foreneligheden af en kommunes konkrete dispositioner med kommunens styrelsesvedtægt og kommunalbestyrelsens forretningsorden, medmindre reglerne i styrelsesvedtægten og forretningsordnen er udtryk for almindelige retsgrundsætninger.

Tilsynsmyndigheden kan endvidere ikke tage stilling til, om kommunens dispositioner er rimelige eller hensigtsmæssige, eller til spørgsmål vedrørende skønsudøvelse, så længe skønnet udøves inden for de rammer, der er fastsat i lovgivningen.

Det forhold, at indenrigs- og sundhedsministeren har delegeret tilsynet med Bornholm til statsamtmanden på Bornholm, indebærer, at der er rekursadgang til Indenrigs- og Sundhedsministeriet, og at Indenrigs- og Sundhedsministeriet vil kunne foretage en fuld efterprøvelse af statsamtmandens afgørelse, herunder af hensigtsmæssighed og skøn. Indenrigs- og Sundhedsministeriet vil endvidere kunne omgøre statsamtmandens afgørelse, herunder anvende sanktioner over for Bornholms Regionsråd, jf. § 61 i lov om kommunernes styrelse. Der henvises herved til Gammeltoft-Hansen m.fl., Forvaltningsret, 2. udgave, 2002, side 958 og 992f.

2. Undervisningsministeriet har med hjemmel i § 24, stk. 2, i folkeskoleloven (lovbekendtgørelse nr. 870 af 21. oktober 2003) fastsat regler om proceduren ved en skole-nedlæggelse ved bekendtgørelse nr. 615 af 19. juli 1993. Af bekendtgørelsens § 2, stk. 1, jf. bekendtgørelsens § 1, fremgår det, at kommunen skal offentliggøre kommunalbestyrelsens forslag om nedlæggelse af en skole. Af bekendtgørelsens § 3, stk. 2, fremgår det endvidere bl.a., at kommunalbestyrelsen fastsætter en frist på mindst 8 uger for fremsættelse af indsigelser m.v. mod forslaget. Af bekendtgørelsens § 5, stk. 1, 1. pkt., fremgår det, at kommunalbestyrelsen kan vedtage forslaget endeligt efter udløbet af fristen i § 3, stk. 2, og efter indhentet udtalelse fra skolebestyrelserne ved de berørte skoler. Det fremgår af bekendtgørelsens § 5, stk. 1, 2. pkt., at vedtagelsen dog tidligst kan ske 4 uger efter udløbet af indsigelsesfristen, hvis der rettidigt er fremsat indsigelser m.v. mod forslaget. Det fremgår desuden af bekendtgørelsens § 6, at endelig beslutning om nedlæggelse af en skole skal være truffet senest 1. december året forud for begyndelsen af det skoleår, hvori nedlæggelsen vil finde sted.

§ 8, stk. 4, 1. pkt., i lov om kommunernes styrelse (lovbekendtgørelse nr. 629 af 29. juni 2001) har følgende ordlyd:

"Borgmesteren sørger for, at der så vidt muligt senest 4 hverdage inden kommunalbestyrelsens møder udsendes en dagsorden til medlemmerne, og at det fornødne materiale til bedømmelse

af de sager, der er optaget på dagsordenen, så vidt muligt er tilgængeligt for medlemmerne mindst 3 hverdage inden mødet. [...]"

§ 18, stk. 2, i lov om kommunernes styrelse har følgende ordlyd:

"Økonomiudvalget har indseende med de økonomiske og almindelige administrative forhold inden for samtlige kommunens administrationsområder, og udvalgets erklæring skal indhentes om enhver sag, der vedrører disse forhold, forinden sagen forelægges kommunalbestyrelsen til beslutning."

Af § 21, stk. 2, i lov om kommunernes styrelse fremgår følgende:

"Et udvalg skal inden iværksættelsen af foranstaltninger, der er af væsentlig betydning for et andet udvalg, forhandle med det pågældende udvalg, i fornødent omfang med inddragelse af kommunalbestyrelsens formand [...]"

Af § 31, stk. 2, 2. pkt., i lov om kommunernes styrelse fremgår det bl.a., at borgmesteren drager omsorg for, at sager, der kræver beslutning af kommunalbestyrelsen, forelægges denne med eventuelle erklæringer.

Det fremgår af § 61, stk. 1, 1. pkt., i lov om kommunernes styrelse, at tilsynsmyndigheden, såfremt kommunalbestyrelsen har truffet en beslutning, der strider mod lovgivningen, kan sætte beslutningen ud af kraft.

Normalforretningsordenens § 3, stk. 3, 1. pkt. (Indenrigsministeriets cirkulære nr. 129 af 27. juni 1969) – som svarer til bestemmelsen i § 3, stk. 3, 1. pkt., i Bornholms Regionsråds forretningsorden – har følgende ordlyd:

"Når en sag er optaget på dagsordenen for et ordinært møde, skal det fornødne materiale til sagens bedømmelse – medmindre det forinden er tilsendt medlemmerne – være tilgængeligt på kommunekontoret i mindst 3 hverdage inden mødet, heraf mindst 1 dag i tidsrummet kl. 18-20."

3. Det er efter § 8, stk. 4, i lov om kommunernes styrelse udgangspunktet, at udsendelse af dagsordenen for kommunalbestyrelsens møde skal ske senest 4 hverdage inden mødet, og at det fornødne materiale til bedømmelsen af de sager, der er optaget på dagsordenen, som udgangspunkt skal være tilgængeligt for medlemmerne mindst 3 hverdage inden mødet.

Det fremgår imidlertid af ordlyden af § 8, stk. 4, i lov om kommunernes styrelse, at de frister, der er fastsat i bestemmelsen, ikke er absolutte.

Normalforretningsordenens § 3, stk. 3, 1. pkt., indebærer ikke nogen begrænsning eller udvidelse af § 8, stk. 4, i lov om kommunernes styrelse.

Baggrunden for bestemmelsen i § 8, stk. 4, i lov om kommunernes styrelse er hensynet til at sikre medlemmerne af kommunalbestyrelsen et rimeligt grundlag for at tage stilling til og afgive stemme i en sag. Bestemmelsen er således udtryk for almindelige kommunalretlige retsgrundsætninger, hvorefter det antages, at en sag skal være således oplyst, at der foreligger et forsvarligt beslutningsgrundlag, herunder fornødne udvalgsindstillinger, og at det fornødne materiale til bedømmelse af sagen skal være tilgængeligt

forud for mødet, således at medlemmerne har en rimelig tid til at forberede deres stillingtagen. Spørgsmålet om, hvorvidt der foreligger tilstrækkelige oplysninger i en sag, afgøres inden for vide rammer endeligt af kommunalbestyrelsen. Der henvises herved til den kommenterede kommunale styrelseslov, 2002, side 30 og side 299.

Det vil således være i strid med lovgivningen, hvis det nødvendige oplysningsmateriale, herunder udvalgsindstillinger, foreligger så sent i forhold til kommunalbestyrelsens møde, at medlemmerne ikke har en rimelig tid til og et rimeligt grundlag for at forberede deres stillingtagen og stemmeafgivning i sagen. Ved vurderingen af, om lovgivningen er tilsidesat i den forbindelse, må der efter Indenrigs- og Sundhedsministeriets opfattelse lægges vægt på karakteren, herunder omfanget, af det oplysningsmateriale, som foreligger sent i forhold til kommunalbestyrelsens møde, ligesom der må lægges vægt på karakteren af det oplysningsmateriale, som i øvrigt er tilgængeligt til brug for kommunalbestyrelsens møde. Desuden må der lægges vægt på, om der er tale om en hastende sag eller en sag, der umiddelbart kan tages stilling til.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har ikke fundet grundlag for at antage, at det forhold, at økonomiudvalgets indstilling med bilag blev udleveret til regionsrådsmedlemmerne dagen før regionsrådets møde den 28. august 2003, indebar, at Bornholms Regionsråd traf beslutning på et uforsvarligt grundlag, eller at medlemmerne ikke havde rimelig tid til at forberede deres stillingtagen og stemmeafgivning i sagen. Indenrigs- og Sundhedsministeriet har herved lagt vægt på, at det oplysningsmateriale, som blev udleveret til medlemmerne den 27. august 2003, alene vedrører økonomiudvalgets stillingtagen til børne- og skoleudvalgets indstilling og oplysningsmateriale, som knytter sig til økonomiudvalgets stillingtagen, samt at materialet har et begrænset omfang. Ministeriet har i den forbindelse tillagt det betydning, at medlemmerne af regionsrådet ved udsendelsen af dagsordenen den 22. august 2003 var varslet om, at økonomiudvalgets indstilling ville foreligge den 27. august 2003. Indenrigs- og Sundhedsministeriet har endvidere lagt vægt på karakteren af og omfanget af det oplysningsmateriale, der blev udsendt til medlemmerne af regionsrådet den 22. august 2003. Indenrigs- og Sundhedsministeriet har endelig lagt vægt på, at Bornholms Regionsråd skulle træffe beslutning i sagen senest i starten af september 2003, såfremt regionsrådet - af hensyn til procedurereglerne i bekendtgørelse nr. 615 af 19. juli 1993 - skulle kunne træffe endelig beslutning om nedlæggelse af en eller flere skoler med virkning fra begyndelsen af skoleåret 2004 (den 1. august 2004) i overensstemmelse med regionsrådets beslutning af 20. februar 2003.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har desuden ikke fundet grundlag for at antage, at det indebar en tilsidesættelse af lovgivningen, at økonomiudvalget på mødet den 27. august 2003 vedtog en indstilling, der afviger fra den indstilling, som børne- og skoleudvalget vedtog på mødet den 20. august 2003, uden at sagen på ny blev behandlet i børne- og skoleudvalget. Det er således Indenrigs- og Sundhedsministeriets opfattelse, at økonomiudvalget ikke i forbindelse med afgivelse af sin erklæring i overensstemmelse med § 18, stk. 2, i lov om kommunernes styrelse var afskåret fra at tage stilling til nedlæggelsen af konkrete skoler, uanset at erklæringen omfatter nedlæggelse af skoler, som ikke efter børne- og skoleudvalgets indstilling blev foreslået nedlagt. Det bemærkes hertil, at der efter Indenrigs- og Sundhedsministeriets opfattelse er tale om samme sagsforhold, nemlig spørgsmålet om skolestrukturen på Bornholm.

Det tilføjes, at den indstilling, som økonomiudvalget afgav på mødet den 27. august 2003 efter Indenrigs- og Sundhedsministeriets opfattelse ikke kan anses for iværksættelse af en foranstaltning, jf. § 21, stk. 2, i lov om kommunernes styrelse. Bestemmelsen i § 21, stk. 2, i lov om kommunernes styrelse finder således efter Indenrigs- og Sundhedsministeriets opfattelse ikke anvendelse på økonomiudvalgets behandling af den omhandlede sag.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet foretager herefter ikke videre i sagen.

Kopi af dette brev er sendt til Bornholms Regionsråd, statsamtmanden på Bornholm, Svend Aage Ipsen og Folketingets Ombudsmand.

Med venlig hilsen

Christian Schønau

2. Bornholms Regionsråd post@brk.dk

Vedhæftet fremsendes Indenrigs- og Sundhedsministeriets brev af dags dato til Personalet ved Olsker Centralskole, v/Anne-Mari Johnsen.
Der henvises til j.nr.17.01.00A00-001H.

3. Statsamtet Bornholm bornholm@statsamt.dk

Vedhæftet fremsendes Indenrigs- og Sundhedsministeriets brev af dags dato til Personalet ved Olsker Centralskole, v/Anne-Mari Johnsen. Der henvises til j.nr. 2003-613-22.